

Wielka Lekcja Obywatelska o Polsce, demokracji i samorządzie

Data: 9 listopada, godz. 18.00

Forma: live na fb + interakcja (pytania, komentarze) i/lub spotkania z mieszkańcami i/lub uczniami szkół

Treść i czas: Dostosowujecie zaproponowaną treść i czas trwania lekcji do siebie i swoich możliwości. Rekomendowany czas trwania lekcji **15-45** minut.

9 listopada o godz. 18.00 rozpoczynacie lekcję live na waszych profilach w social mediach lub/i na spotkaniach z mieszkańcami, z których nadajecie live. Rekomendujemy by 9 listopada rozpoczął cykl lekcji. Kolejne lekcje warto zorganizować live lub np. w szkołach w odstępach około 2 tygodni.

Około **czwartku, 4 listopada**, zapowiadacie „Wielką Lekcję Obywatelską” w social mediach i innych kanałach informacyjnych (strona urzędu, gazetka, wyświetlacze w komunikacji publicznej, inne). Używacie poniższej grafiki (w załączeniu) oraz #MyOSamorządzie. Grafiki zachęcamy do udostępniać w sieci lub wydrukowane w waszych miejscowościach.

Propozycja postu lub własny tekst:

Wspólnota tworzona przez nas wszystkich, gmina, miasto, powiat i województwo jest wartością składającą się z wielu elementów, często trudno poznać wszystkie zagadnienia dotyczące tego, jak funkcjonuje nasze Państwo. Przed Narodowym Świętem Niepodległości zapraszamy wszystkich mieszkańców na Wielką Lekcję Obywatelską – spotkanie, w czasie którego porozmawiamy o samorządzie, Polsce, patriotyzmie, budżecie, obywatelach i wspólnej pracy.
#MyOSamorządzie

WIELKA LEKCJA OBYWATELSKA

o Polsce, demokracji i samorządzie

#MyOSamorządzie

1. Ja obywatel (7 min + 3 minuty na pytania)

Droży Państwo,

3 lata temu powierzyliście mi Państwo stanowisko: Prezydenta, Burmistrza Wójta naszego Miasta/Gminy. Tworzymy jedną wspólnotę - czyli samorząd.

Samorząd to my wszyscy, to troska o dobro wspólne, o nasze najbliższe otoczenie.

To nasza wspólna odpowiedzialność za rozwój gminy/miasta i radość z tego kiedy nasza gmina/miasto/wieś się rozwija/kwitnie.

Od nas zależy, jak wyglądają ulice naszego miasta/wsi (podaj nazwę miejscowości), jakie mamy szkoły, czy działają domy kultury i biblioteki, jak nasze dzieci dojeżdżają do szkoły, czy w wakacje zorganizujemy letnie festyny czy festiwale. (dostosuj przykłady do twojej gminy)

Dzisiaj na 2 dni przed Świętem Niepodległości chcę przypomnieć że niepodległość to także samorządność.

Ideą samorządu jest to, by decyzje dotyczące spraw lokalnych zapadały na szczeblu lokalnych społeczności. Bowiem to z ulicy, czy (nazwy ulic w twojej miejscowości), czy lepiej widać, co potrzebne jest (nazwa twojej miejscowości) i niż z okien ministerialnych gmachów w Warszawie.

W Polsce istnieje trójstopniowy podział terytorialny państwa i trzy szczeble samorządu: gminny, powiatowy i wojewódzki. Zadania samorządów wykonywane są zgodnie z zasadą pomocniczości. Oznacza to, że zadania, które mogą być realizowane przez samorządy, nie powinny być realizowane przez administrację rządową.

Mieszkańcy, poza bezpośrednimi wyborami swoich władz lokalnych – czyli mnie, Waszego wójta/burmistrza/prezydenta wybierają też reprezentujących ich radnych oraz sołtysów/rady osiedli. Dzięki tej sieci swoich przedstawicieli, możecie Państwo wpływać na to jak wygląda najbliższa Wam okolica i na co są przeznaczane pieniądze z Waszych podatków.

Narzędzie używane do wspólnej pracy w naszej wspólnocie lokalnej, to m.in:

(do każdego narzędzia warto podać przykład konkretnego zastosowania lub pokazać coś):

- raport o stanie gminy,
- udział w sesjach Rady Miasta/Gminy,
- budżety sołeckie/budżety obywatelskie,
- rady osiedli / rady sołeckie,
- korzystanie z inicjatywy lokalnej,
- inicjatywa uchwałodawcza,
- etc.

2. Struktura państwa (7 min + 3 minuty na pytania)

Nasza gmina/ nasze Miasto jest podstawową jednostką samorządu terytorialnego w Polsce. Warszawa, Gdańsk, Wrocław, Korycin, Izabelin, Tarnowo, Zakopane czy Sopot to społeczności gminne z tymi samymi zadaniami.

Główne zadania własne Gminy obejmują sprawy:

- ład przestrzenny, gospodarka nieruchomościami, ochrona środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- edukacji publicznej,
- gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych,
- lokalnego transportu zbiorowego,
- ochrony zdrowia,
- kultury,
- sportu,
- pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- gminnego budownictwa mieszkaniowego,

Dodatkowo, dużym Miastom na prawach powiatu dochodzą jeszcze zadania powiatu.

Zadania powiatu to m.in., prowadzenie szkolnictwa ponadpodstawowego, utrzymanie dróg powiatowych, a także zadania z zakresu geodezji oraz komunikacji i transportu.

Każda z naszych gmin znajduje się w strukturze określonego województwa, których jest 16.

Regiony to ostatni szczebel samorządu mający w swoich kompetencjach kształtowanie polityki regionalnej, dystrybucję środków unijnych.

Na zdania województw składają się głównie:

- edukacji publicznej, w tym szkolnictwa wyższego
- promocji i ochrony zdrowia
- kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- pomocy społecznej
- polityki prorodzinnej
- modernizacji terenów wiejskich

3. Skąd się biorą pieniądze w gminie (10 min + 5 minuty na pytania)

Do budżetu gminy trafia 38 proc. podatku PIT odprowadzanego przez mieszkańców i 7 proc. podatku CIT płaconego przez firmy, działające na jej terenie. Jeśli mieszkańcy rozliczają się w urzędzie skarbowym na terenie innej gminy, ich podatek trafia do innej miejscowości.

Źródłem budżetu są również:

- podatki lokalne m.in. od nieruchomości, rolny, od spadków i darowizn
- opłaty np. targowa, reklamowa, od posiadania psa
- sprzedaż gruntów i budynków, które należą do gminy
- dochody przedsiębiorstw komunalnych np. ze sprzedaży biletów autobusowych, ogrzewania i dostarczania wody, wynajmu, mieszkań należących do gminy
- dotacje z Unii Europejskiej i dotacje od innych samorządów np. środki z budżetu większego miasta na remont drogi dojazdowej z sąsiedniej gminy.

4. Polak obywatel Unii Europejskiej (5 min + 5 minuty na pytania)

Aż trzy czwarte Polaków czuje się obywatelami Unii Europejskiej. Średnią unijną wyprzedzamy tu o 11%. O tyle samo bardziej od przeciętnego Europejczyka przekonani jesteśmy także o znajomości praw, jakie przysługują nam z faktu posiadania tego obywatelstwa (56%).

Należy zwrócić uwagę na to, że w roku 2021 do 19% wzrosła liczba przeciwników członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

Ale co tak naprawdę Unia daje swoim obywatelom?

- a) Pokój i bezpieczeństwo
Europa Środkowa i Zachodnia nigdy nie zaznały tak długiego okresu bez wojny.
- b) Jednolity rynek
Jest najbardziej rozwiniętym i otwartym rynkiem na świecie.
- c) Prawa człowieka
UE chroni wszystkie mniejszości i słabsze grupy społeczne, a także staje w obronie prześladowanych i opowiada się za równym traktowaniem wszystkich osób (warto poruszyć sprawę uchodźców)
- d) Mocarstwo światowe
Państwa UE, działając jednomyślnie, mówią znacznie silniejszym głosem na arenie międzynarodowej
- e) Edukacja, praca, podróże
Dzięki UE możemy swobodnie podróżować w strefie Schengen, pracować a także studiować w innych krajach UE.

Inne korzyści:

- Możesz korzystać z usług telefonicznych i usług online bez dodatkowych opłat na całym terytorium UE.
- Twoje prawa są chronione podczas podróży: przepisy UE chronią Twoje prawa, w przypadku gdy Twoja podróż zostaje opóźniona lub anulowana.
- Jako pracownik, zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, jesteś chroniony przed nieuczciwym traktowaniem w miejscu pracy.

Po każdym z bloków warto przewidzieć 2-5 min na odpowiedzi na pytania z czatu.

Zdania, które powinny paść w każdym z wystąpień:

1. To od nas wszystkich, każdej/każdego z nas zależy jak wygląda nasze miasto/gmina.
2. Polska składa się ze wspólnot samorządowych, które każda z osobna i wszystkie razem kształtują nasze Państwo.
3. Pieniądze publiczne nie należą do ich dysponenta, a są dobrem nas wszystkich i podlegają kontroli społecznej.
4. Unia Europejska jest instytucją wspierającą swoich obywateli.
5. Głównym celem UE jest zapewnienie jednolitego standardu życia wszystkich jej obywateli.